

RAPPORT

PROSJEKT- OG PROGRAMREISE 2012

JURK, KWEICO OG FOKUS LANDPROGRAM

Tid og sted:

25.06.2012 - 01.07.2012 Moshi, Kilimanjaro Tanzania

03.07.2012 – 05.07.2012 Mafia Island, Tanzania

Prosjektansvarlige Juridisk rådgivning for kvinner, JURK

Marianne Vium Olesen og Silje Marie Finsæther

tanzaniajurk@yahoo.no

Arbingsgate 7

0204 Oslo

FORMÅLET MED PROSJEKTREISEN

Hovedformålet med reisen var generell oppfølging av JURKs prosjekt med vår partner Kilimanjaro Women Information Exchange Consultancy Organisation (KWIECO) i Tanzania.

Videre ønsket vi å få et dypere innblikk i organisasjonens organisering gjennom tilstedeværelse under deres 25 - års jubileum, samt deltagelse på styremøte og generalforsamling.

Vi ønsket også å få et dypere innblikk i KWIECOs arbeid med oppsøkende rettshjelp på landsbygda og hvordan de lærer opp sine stedlige representanter (såkalte paralegals), da JURK som organisasjon har mye å lære av KWIECO.

Som alltid var en målsetting med reisen å videreutvikle og styrke partnerskapet mellom JURK og KWIECO som rettshjelpsorganisasjoner og dele erfaringer på tvers. JURK anser det som sentralt i vår egen virksomhet at vi setter kampen for kvinners rettigheter i et internasjonalt perspektiv.

En konkret sak JURK ønsket å drøfte med KWIECO var de økonomiske utfordringene KWIECO har stått ovenfor i 2012 som følge av uklare signaler fra deres tyske donor, og hvilket arbeid som gjøres med tanke på fundraising og sikring av nye donorer. Vi ønsket også i den forbindelse å følge opp utviklingen av arbeidet med å skaffe tomt og et eget bygg for KWIECO.

Videre var det et mål for reisen at vi som representanter for JURK også besøkte organisasjonen TUSONGE, som også er lokalisert i Moshi. JURK og TUSONGE har inngått kontrakt om pilotprosjekt for å vurdere partnerskap for 2013 og har mottatt økonomisk støtte til dette utredningsarbeidet fra FOKUS.

STATUS FOR FREMDRIFT FOR IMPLEMENTRING AV AKTIVITETENE TIL KWIECO

Implementering av aktiviteter var godt i gang. Som i 2011 hadde KWIECO allerede oppfylt mange av målene for året. Vi ønsker å knytte kommentarer til to konkrete strategier i KWIECOs arbeid.

JURK hadde i år særlig interesse for å lære mer om hvordan KWIECO arbeider på landsbygda. KWIECO har stort fokus på styrking av den oppsøkende rettshjelpen de driver da det har vist seg å være avgjørende for at målgruppa, som i hovedsak bor utenfor Moshi by, skal kunne få reell tilgang til rettshjelp. Kilimanjarodistriktet består i all hovedsak av rurale landsbyer og de som bor der har generelt hatt lite eller ingen kjennskap til deres grunnleggende rettigheter. Arbeidet er essensielt for å sikre bærekraftighet da det er ressurskrevende for KWIECOs stab å reise til distriktene. I fjor deltok JURK på et saksmottak på landsbygda hvor vi fikk se hvordan «paralegals» arbeidet direkte med klienter. I år fikk vi delta under opplæringen av «paralegals». KWIECO har ansatt en egen medarbeider som blant annet har ansvar opplæring og utvikling av de personene som er tilknyttet dette arbeidet. JURK merker tydelig at KWIECO som organisasjon blir stadig bedre kjent blant folk flest og har observert at tilstrømningen med klienter har økt jevnt med at KWIECO har holdt fokus på oppsøkende og opplysende virksomhet. KWIECO melder dessuten selv at de opplever at kvinner i landsbyen ser i større grad er villige til å oppsøke hjelp, noe som setter dem i risiko for stigma ettersom de bryter med de tradisjonelle og patriarkalske normsystemet de ellers er vant med å følge.

Strategien med å jobbe forebyggende ved å rette rettsopplysende virksomhet mot barn og unge, er fortsatt en nøkkelstrategi. Etter JURKs vurdering er det avgjørende at i en rettighetsbasert virksomhet i Kilimanjaro å rette fokus mot de unge, ettersom det fremdeles er mulighet for å påvirke dem via sosialisering. Dess eldre en kvinne er, desto vanskeligere vil det for henne være å bryte tabuer og sette seg i risiko for stigma. Med tanke på forebygging, er involveringen av barn et viktig virkemiddel for på sikt å bedre kvinners rettsstilling i Kilimanjarodistriktet som sådan.

STATUS FOR NOEN AV KWEICOS UTFORDRINGER PER 2012

KWIECO har som alle organisasjoner ulike utfordringer. Under denne prosjektreisen diskuterte vi utviklingen og fikk et innblikk i hvilke tiltak forbedringstiltak de arbeider med. JURK ser en tydelig fremdrift i status fra i fjor.

Arbeidet med å skaffe et eget "KWIECO-bygg"

KWIECO har lenge hatt et ønske om et eget bygg. Blant annet begrunnes dette ønske i et behov for

- å opprette et shelter/krisesenter, samt opplæringssted for en del klienter som et ledd i en mer helhetlig tilnærming for å gi reell tilgang til rettshjelp
- stabilisering av utgiftsnivå – leiemarkedet i Moshi har hatt en radikal økning de siste årene, og et eget bygg uten lån vil være en investering som bidrar til å sikre bærekraft og selvstendighet for KWIECO på sikt
- plass til å konsolidere seg som en enhetlig NGO og plass til staben som stadig vokser i takt med at KWIECOs klientmasse stadig blir større.
- sikring av anonymitet for klienter å legge til rette for bedre klientkontakt ved å ha et bygg litt utenfor sentrum hvor man kan komme og være uten å bli sett og stigmatisert

I fjor rapporterte vi at KWIECO hadde fått tilsagn om midler fra en finsk donor til å opprette bygninger for KWIECOs dersom de klarte å skaffe seg tomt på egen hånd. Status per juni 2012 er at de har holdt av en tomt like utenfor sentrum hvor det står et bygg allerede, men hvor de vil ha plass til å bygge de fasilitetene trenger hva gjelder krisesenter, kontorer, klientmottak osv. Dette har de klart ved å samle inn over 200 000 NOK fra lokalsamfunnet og ved søknad til FOKUS om adgang til å reallokere midler fra budsjettet for 2012.

Planarbeidet for å tegne og skaffe seg mest mulig hensiktsmessige bygninger er i gang, samt er arbeidet med å sikre alle formaliteter i forhold til tidligere eier, Moshi kommune osv. Imidlertid vil det gå en stund før KWIECO kan flytte driften da de enda ikke har startet selve byggeprosessen. Dette vil mest trolig skje gradvis da det er utgifter knyttet til dette arbeidet, blant annet kommunale utgifter, kostnader til arkitekt, kontorutstyr og ikke minst utstyr til å drive selve krisesenteret.

Strømproblemer

Strømmen var relativt stabil under vårt opphold. Dette har sammenheng med at det nettopp hadde vært regntid, samt at strømleverandøren generelt leverte bedre. Men det er fremdeles slik at alle er avhengig av aggregat/generator. KWIECO har fremdeles den gamle generatoren som står rett utenfor kontorene og bråker forferdelig. Dette medfører at arbeidsforholdene i periodene med strømmangel bokstavelig talt hodepine. JURK oppfordrer dem stadig til å søke om midler til en bedre generator. FOKUS bør merke seg at strømmangel oppstår langt hyppigere i tørkeperioden som normalt er i mars, rundt FOKUS deadline for årsrapportering. For oss har dette medført forsinkelser i kommunikasjonen som i hovedsak foregår elektronisk.

Slitasje på bilene

Status som i fjor, bortsett fra at kjøretøyene har blitt enda ett år eldre. KWIECO har fortsatt ikke hatt mulighet til å kjøpe nye biler. JURK har oppfordret dem til på nytt å søke midler til dette. Vi har informert dem om at FOKUS er kjent med behovet gjennom tidligere rapporteringer, og også fordi de selv har erfart viktigheten av kjøretøy for at KWIECO skal ha reell mulighet til å gjennomføre planlagte aktiviteter. JURK kan skrive under på at dette behovet er høyst reelt for at de skal kunne nå frem til målgruppa.

Gjennom møte med KWIECOs revisor, og deretter ved gjennomgang av regnskap i KWIECOs styremøte, fikk vi vite at en av KWIECOs gamle biler fremdeles er i deres eie og at den er parkert i påvente av at de skal få solgt den videre til en anstendig pris. Den er for dårlig til at det er lønnsomt å reparere den til KWIECOs bruk, samtidig har KWIECO ikke vært fornøyd med de tilbud de har fått av aktuelle kjøpere. Under styremøtet hvor JURK deltok i juni, instruerte styret ledelsen til å få fortgang

med salget under henvisning til at den faller i verdi ved at den blir stående på gårdsplassen. Ledelsen har opplyst at de har tatt dette til etterretning.

Personal

KWIECO jobber fremdeles med å tilby staben attraktive stillinger ved å fokusere på kompetanseutvikling, samt en god personalpolitikk. Imidlertid har de stadig utfordringer knyttet til det at de ikke kan være konkurransedyktig på lønn ettersom de forsøker å holde de administrative kostnadene så lave som mulig for å imøtegå donorerens forventninger, og for å holde mest mulig midler knyttet direkte til gjennomføring av aktiviteter for å ivareta målgruppens behov og for å vise at de oppnår resultater.

Tidligere har KWIECO slitt med høy turn-over. Men etter JURKs erfaring de siste tre år, ser dette ut til å ha stabilisert seg. Siden vi var der i fjor, har en advokat sluttet, samt har en gått bort i trafikkulykke. Utenom dette var det den samme staben som møtte oss, men med ett års ytterligere erfaring og større selvsikkerhet. I tillegg har KWIECO ansatt to nye personer for å styrke driften ettersom klientmassen deres stadig øker. Dette er i JURKs øyne et sunt tegn. Det viser bærekraftighet og at KWIECOs personalpolitikk har båret frukter, tross noe lave lønninger. Det understrekes at de følger nasjonale krav og følger nasjonal lovgivning hva gjelder lønns- og personalvirkemidler. JURK vet dessuten at det er styret som foretar alle ansettelser og at ledelsen har signalisert tydelige forventninger til de ansatte i form av forståelse for KWIECOs overordnede målsetninger og engasjement for arbeid rettet mot målgruppen.

Etterhvert som vi har blitt kjent med staben, er det tydelig for JURK at staben har et stort personlig engasjement, og at de tror på det KWIECO jobber med. Flere har uttrykt at dette er grunnen til at de blir værende i såpass lang tid.

ORAGNISASJONSUTVIKLING OG NY STRATEGIST PLAN

Bakgrunn og behov

Som redegjort for i tidligere prosjektreiserapporter har KWIECO i lengre tid arbeidet med å få på plass en helhetlig organisatorisk plan noe som innebærer strukturelle endringer så vel som en omorganisering av aktiviteter. Dette på bakgrunn av en stadig økende klientmasse og et behov for en mer helhetlig tilnærming til klientene for å ivareta KWIECO overordnede mål.

Etter flere års arbeid med idemyldring via interne workshops, eksterne konsulenter, drøftinger med donorer og nøye planlegging fra ledelsen og ved rapporteringer til KWIECOs eksterne styre, har KWIECO ferdigstilt sin strategiske plan som viser hvordan organisasjonen skal utvikle seg den neste fem-årsperioden. Det blir for omfattende å gå gjennom dette dokumentet i denne rapporten, så den følger i stedet vedlagt. Den ble ferdigstilt juni 2012, men JURK fikk allerede se et grovkast til strategiplanen i 2011, og denne har også vært drøftet med vår tidligere kontaktperson i FOKUS, Anita Sæbø.

Tidligere har de aktiviteter som støttes av NORAD via JURK og FOKUS vært klart adskilte fra de øvrige aktivitetene og målgruppa «kvinner», samt tematikken rundt det som dreier seg om rendyrket juridisk arbeid vært styrende for hvilken del av KWIECOs virksomhet som får støtte gjennom vårt samarbeid. Til nå har KWIECO planlagt aktiviteter og strukturert seg som organisasjon ut i hva hvilken donor som har støttet hva. JURK har støttet tre hovedaktiviteter i KWIECOs rettshjelpsavdeling og disse har i hovedsak hatt kvinner som målgruppe. De to øvrige rettshjelpsaktivitetene har blitt støttet av EED i Tyskland og man har da sortert aktiviteter rettet mot barn under disse to – og i tillegg har DFID blitt totalt skilt ut og finansiert av en britisk donor da disse har en helt annen partnerskapsordning og rapporteringsordning.

JURKs umiddelbare respons etter fremleggingen av KWIECOs nye strategi er at den danner grunnlaget for en lagt mer konsolidert organisasjon som legger bedre til rette for en mer holistisk tilnærming for det rettighetsbaserte arbeidet KWIECO driver og ønsker å drive. Målgruppen

«kvinner» og den rettighetsbaserte tilnærmingen gjennomsyrrer alle KWIECOs deler og det er vanskelig å trekke frem noen av de ulike aktivitetene fremfor andre.

Et konkret eksempel på konsolidering som pågår er at KWIECO arbeider med å styrke forholdet til den avdelingen av KWIECO som heter DFID (Women fighting inequality and destitution in Tanzania). DFID arbeider mot den samme målgruppen som resten av KWIECO, men har en mer praktisk tilnærming mot kvinnene, med for eksempel låne- og sparegrupper. Spesielt fokuserer de på å tilby KWIECOs klienter bistand i tiden mens de venter på løsning av deres juridiske problemer. Lederen av DIFD, Epifania Minja, ble allerede i fjor tatt inn i «management-gruppa» etter Mama Rutazaas avgang. Hun er godt integrert i den administrative driften, noe som bidrar til nye perspektiver for ledelsen, samt bidrar til å bringe DFID nærmere resten av KWIECO. Avstanden mellom de to prosjektene vil som nevnt forsvinne når hele KWIECO flytter inn i samme bygg.

Under generalforsamlingen møtte JURK en av KWIECOs nye donorer. Hun heter Kate Dyer og er programdiretør i Accountability in Tanzania (AcT), KPMG som lokalisert i Dar Es Salaam. Hun er særlig interessert i å støtte den planlagte aktiviteten som går på konsolidering av KWIECO under den nye strategiplanen ettersom hun så at KWIECO representere mye bra og var en profesjonell aktør, men at tidligere donorsituasjon har bidratt til å fragmentere KWIECO.

Hovedlinjene i den nye strategien

KWIECO har laget ti program som alle retter seg mot den overordnende visjonen som er «Human Rights respected». Under møter med FOKUS i vår, har vi luftet tanken om å undersøke mulighetene for basketfunding ettersom JURK lenge har ment at målgruppen og tematikken vil bli ivaretatt gjennom støtte til samtlige av KWIECOs programmer/aktiviteter. Alle aktivitetene KWIECO utfører, henger sammen og danner grunnlaget for en bred rettighetsbasert tilnærming til de overordnede målsetningene. Se også søknaden for 2013-2014 for konkrete mål og resultater for neste periode.

Fordeler med KWIECOs nye strategiplan

JURK ser at den nye organisasjonsstrukturen vil medføre bedre ressursutnyttelse, og vil føre til at det blir enklere å få tak i det totale bildet av KWIECO. JURK tror også det vil medføre mer av det flotte arbeidet som gjøres ikke underrapporteres og forsvinner på veien, samt at tid og krefter går bort i administrering av dette.

Videre har vi allerede sett at konsolidering har lokket til seg nye nysgjerrige donorer, slik som eksempelvis Kate Dryer som allerede er inne i bildet. Hun har hjulpet KWIECO med å få implementert regnskapssystemet QuickBooks.

Hva innebærer strategien for partnerskapet

JURK ser nå at vi i samarbeid med FOKUS må vurdere å endre strukturen for finansiering. Vi har tidligere drøftet dette med Anita Sæbø i FOKUS. Vi luftet muligheter for *basketfunding*.

Dette har særlig aktualisert seg nå som JURK anser at alle KWIECOs aktiviteter i stor grad ivaretar kvinneperspektivet og er nødvendige som skritt i å jobbe for å bedre kvinners rettsstilling generelt i Kilimanjaro-distriktet. Det vil ikke være like lett som tidligere å single ut konkrete aktiviteter. Som KWIECO selv sier, er alle deres aktiviteter "inter-relatet" og alle aktivitetene retter seg på en tydelig måte mot kvinner, selv om flere andre målgrupper også tilgodeses. De satser nå på 11 ulike programmer/aktiviteter, mot tidligere 5 +DIFD.

Ideen om *basketfunding* er noe både med KWIECO og den britiske donoren ble engasjerte av.

JURK ber om et møte med FOKUS for å drøfte dette, samt andre forhold som springer ut av rapporten. Videre ber vi at FOKUS setter seg inn i KWIECOs nye strategi

For KWIECO er det viktig å få tilbakemelding på strategien så snart som mulig, da det er enkelte aktiviteter som per i dag ikke har dekning hos donorer og som de derfor leter etter nye samarbeidspartnere for å søke støtte hos.

ERFARINGSUTVEKSLING

Som alltid har JURK og KWIECO stort utbytte av å tilbringe tid sammen da begge organisasjoner tar lærdom av hverandre, inspireres av det faktum at vi jobber med samme målsetning og ikke minst kan ta med konkrete innspill og ideer til implementering i daglig drift. Dette året har JURK særlig vært nøye med å observere strategier for oppsøkende virksomhet, ettersom dette er noe JURK ønsker å fokusere på nasjonalt gjennom vår virksomhet i Norge hvor JURK har mye å lære og har stort ubenyttet potensial. Eksempelvis tar vi med oss hjem mye fra arbeidet med opplæringen av «paralegals» og det poenget det er å opprette kontaktpunkter som kan være bindeledd fra distrikt og inn til kontoret. Dette fant JURK som organisasjon svært interessant og vi skal fortsette å hente inspirasjon fra våre partnere etterhvert som ideer tar form her i Norge.

JURK og KWIECO kjenner hverandre godt ettersom det de siste fire år har vært kontinuitet i hvem som har vært prosjektansvarlige i Norge, og siden de fleste i KWIECO, inkludert ledelsen, har vært med hele tiden. Dette har bidratt til en åpen og tillitsfull tone og danner grunnlag for å drøfte alle de nødvendige temaer som kan tenkes å komme på spissen via den kontrollfunksjonen JURK har som representant for donorer.

JURK opplever balansen mellom det å være partner, og den merverdien dette gir, og den pålagte kontrollfunksjonen vi skal utøve som god.

Vi prioriterer alltid å være tilstede i omtrent en uke for å skaffe tilstrekkelig innsikt hva gjelder prosjektforvaltning, men ikke minst for gjensidig læring, utvikling av partnerskapet og til å få inspirasjon for begge parter til å fortsette arbeidet med kvinners rettigheter.

Generelt opplevde vi at KWIECO var svært opptatte av å lære av oss, men spesielt syntes de det var gledelig å høre at JURK har lært mye av dem. De har også uttrykt at de i løpet av de siste årene har forstått merverdien av partnerskapet i langt større grad enn tidligere.

Donasjon av elektronisk utstyr

JURK samlet i vinter inn brukt elektronisk utstyr til KWIECO. Firmaet NOV og JURK bisto med brukte bærbare PCer, stasjonære PCer, kameraer og mobiltelefoner. DHL sa seg villig til å sponse forsendelsen. KWIECO mottok utstyret kostnadsfritt og utstyret ble svært godt mottatt.

Internkontroll

Under prosjektreisen har vi også hatt samtaler med ledelse og regnskapsfører for å følge opp alle kontrollpunktene som opplistet i FOKUS' prosjektforvaltningsmappe. Det ble brukt noe tid på begrepsavklaring og regnskapsfører viste oss igjen hvordan KWIECOs internkontrollsystem fungerer ved utbetalinger. Alle i KWIECO, uavhengig av posisjon, må fortsatt levere en formell søknad for å gjøre uttak til drift og aktiviteter i KWIECO. Disse godkjennes i to ledd og arkiveres under rett aktivitet, samt under den donoren som støtter aktiviteten. I tillegg lages back-up i en manuell kopibok. Grunnet problemer med stadige strømafbrytninger er det p.t ikke hensiktsmessig å benytte elektronisk system som hovedsystem. JURK kan bekrefte at dette ville ført til store forsinkelser og vanskeligheter for dem for mindre utbetalinger til daglig drift.

KWIECO ansatte i fjor en assistent til regnskapsføreren. Han er også autorisert regnskapsfører og er godt inne i KWIECOs internkontrollrutiner.

JURK sjekket arkiverte kvitteringer og har ikke avdekket noen forhold som gav grunn til å være skeptiske til hvorvidt pengene brukes til det de har budsjettet med. Helhetsinntrykket er et det har et

ryddig og velorganisert system for utbetalinger, om enn noe tidkrevende grunnet at dette gjøres manuelt og med penn og papir.

Siden sist har KWIECO implementert QuickBooks som en del av regnskapsføringen. Regnskapsfører og assistent har blitt grundig kurset og har nå startet å bruke programmet i forbindelse med den daglige driften av KWIECO. Dette er svært gledelig og er med på å bidra til en enda bedre internkontroll.

KWIECOS 25 års jubileum og generalforsamling

JURK var denne gangen så heldig å få delta på KWIECOs 25 års jubileum og generalforsamling. Jubileet ble sparket i gang med en jubileumsmiddag på kvelden før selve markeringen. Målet for kvelden var å samle inn penger til organisasjonen og skape blest om organisasjonen. KWIECO hadde invitert flere prominente og strategiske gjester og de fikk samlet inn en del penger, men vi har dessverre ikke den konkrete summen tilgjengelig nå.

Dagen for markeringen av selve 25 års jubileet ble feiret ved parade i Moshis gater og en jubileums-generalforsamling. Under generalforsamlingen ble den nye strategien formelt godkjent. Videre ble årsrapport og regnskapet for 2011 formelt godkjent.

TUSONGE

Daglig leder av organisasjonen TUSONGE, er en tidligere KWIECO-ansatt og vi har et nært kjennskap til henne. Både JURK og FOKUS har hatt et positivt inntrykk av TUSONGE siden oppstart, og siden JURK og TUSONGE fikk innvilget støtte av FOKUS til et pilotprosjekt for å undersøke muligheten for fremtidig partnerskap, benyttet vi sjansen til å danne oss et inntrykk. Marianne og Silje som er prosjektansvarlige for partnerskapet med KWIECO skal ikke være ansvarlige for et eventuelt partnerskap med TUSONGE, men vi representerer JURK og det er viktig at vi benytter muligheten til å få så mye informasjon som mulig for et best mulig grunnlag for JURK til å ta stilling til et fremtidig partnerskap. Dessuten skal vi ha ansvar for opplæringen av nye prosjektmedarbeidere dersom TUSONGE og JURK inngår partnerskap og TUSONGE blir en del av FOKUS' portefølje.

To andre fra JURK besøkte TUSONGE i august 2012, og egen prosjektreiserapport vil bli utarbeidet om dem.

JURK er meget betrygget over TUSONGE som organisasjon og vi er sikre på at FOKUS' målgruppe i Kilimanjaro.

Vi møtte alle ansatte, var med til flere landsbyer for å se aktiviteter i felten, samt hadde møte med TUSONGEs regnskapsfører og styre. De viste alle frem organisasjonen med stor åpenhet og vår oppfatning er at dette er en tillitsvekkende organisasjon som vi vil kommunisere til resten av JURK at vi anser det som verdifullt å inngå partnerskap med og vi tror det å jobbe med økonomisk selvstendighet er et sentralt skritt på veien for at kvinner skal få reell tilgang til sine rettigheter, og vi ser derfor muligheten for gjensidig læring og inspirasjon for begge parter.

LANDPROGRAM MAFIA

Siste del av reisen ble benyttet til deltagelse på programseminar på Mafia. Vi har allerede kommentert på den helhetlige rapporten fra koordinerende komite, og vil her bare kort dele våre erfaringer og anbefalinger fra seminaret.

Seminaret ble avholdt på idylliske Mafia i løpet av tre hektiske dager. Vår generelle oppfatning av seminaret var at tiden ble for snau og at det dessverre ble for liten tid til de gode diskusjonene. Videre ble det ingen tid til sosialt samvær mellom partnerne på de kveldene da programmet varte til kvelden og fordi de tanzanianske og norske deltagerne ikke bodde på samme sted. Dette er noe som bør endres

til neste gang, da det også er viktig med den uformelle diskusjonen over middagsbordet eller på standen på kvelden.

Bakgrunnen for at seminaret ble lagt til Mafia var at FOKUS ønsket å besøke CSWD sine prosjekter på øyene. Dette ble det etter vår oppfatning dessverre for dårlig tid til. Besøkene bar preg av å være for dårlig planlagt og flere av kvinnene som skulle besøkes var ikke til stede som følge av forvirring rundt tidspunkt for møtene. Forslag til neste gang er derfor at det settes av betraktelig mer tid til å besøke prosjekter dersom dette er bakgrunnen for valg av lokasjon.

I forhold til fasiliteringen av selve seminaret var denne dessverre ikke godt nok planlagt. Den første dagen bar preg av dårlig planlegging og det ble mye diskusjon rundt temaer som burde vært avklart på forhånd. Da Aginatha Rutazaa overtok fasiliteringen den andre dagen, ble gjennomføringen av diskusjonene bedre. JURK ser det videre som en stor utfordring at det ikke var tatt høyde for at deltagerne snakker ulike språk. Det skjedde ved flere anledning at viktige poenger ble borte i oversettingen og vi ser det som helt avgjørende ved gjennomføringen av fremtidige seminarer at det bookes en profesjonell tolk som kan oversette alt mellom swahili og engelsk. Videre har vi innsett at et slikt program er svært utfordrende å fasilitere med de ulike innfallsvinklene hver NGO har til hvordan man jobber for utvikling av kvinners stilling i samfunnet, at vi kommer fra forskjellige kulturer - både internt i Tanzania så vel som mellom Tanzania og Norge. Ikke minst er det en utfordring at programmet har opplevd det som noe uklart hvilket mandat de har, og at de enda ikke hadde fått på plass sine egne vedtekter.

På den positive siden vil vi fremheve at vi tror seminaret var kompetansehevende for samtlige deltakere. Vi opplevde også at de tanzanianske partnerne fremstod som mer samlet enn tidligere og at de nå er inspirerte til å ta fatt på konkrete problemstillinger med en større forståelse av hva programmet kan bidra til. Alle ser ut til å være enige om at det er viktige synergieffekter i det å delta i et slikt program.

JURK er positive til det utkastet til vedtekter som tok form underveis i seminaret, og vi er overbevist om at dette vil være med å sette en tydeligere ramme for deltakerne, og vil og vil bidra til større selvstendighet og mer eierskap. Likevel må vi innse at en konsolidering av programmet vil ta tid, og det må være rom for å skynde seg langsomt.

JURK opplever vi ble tatt med på råd og planleggingsfasen, men at det stadig er noe uklart hvem som «eier» dagsorden på slike seminar. Det er signalisert fra FOKUS at de ønsker at mest mulig initiativ skal komme fra Tanzania, mens vi fra Norge likevel setter en forholdsvis styrende agenda for innholdet. Vi opplever fremdeles at det er noe vanskelig å planlegge fra norsk side. JURK opplever å bli hørt, men at en del av innholdet i programmet ble lagt ved tilfeldigheter i siste liten, noe som førte til usikkerhet vedrørende programmets innhold, for både JURK og våre tanzanianske partnere. Flere ting falt på plass for FOKUS uka før, og JURK var da allerede i Moshi. Partneren der kommuniserte at de var litt usikre hva de skulle forvente.

Et eksempel på noe som kunne vært planlagt litt bedre var sesjonen med filming av deltakerne på programseminaret. JURK fikk vite dette noen få dager før vi dro til Mafia, og kommenterte på e-post at dette var i orden for oss så lenge dette var i orden for de tanzaniske partnerne og at de var forberedt på dette. Da vi kom til seminaret, ble det brukt ganske lang tid før vi kunne sett i gang med planlagt agenda fordi de fleste av seminardeltakerne ikke var klar over at de skulle bli filmet og at de ikke hadde blitt forberedt på at det kom en filmprodusent og det var heller ikke klart for dem hva filmen skulle brukes til. Etter en lang og komplisert diskusjon, ble vi enige om at det var i orden. JURK anbefaler at slike situasjoner unngås for fremtiden ved at programmet får tilstrekkelig informasjon og mulighet til å komme med tilbakemeldinger før man sitter midt oppi det. Etter vår kjennskap til de tanzanianske kvinner regnet vi med at flere ville finne det ubehagelig og noe kontroversielt å bli filmet på en slik måte. Og vi opplevde at den diskusjonen som ble tatt på Mafia vedrørende dette, førte til at flere av deltakerne ble lettere presset til å si at det var ok å delta i en slik film. JURK synes også det var litt slitsomt å bli filmet tre dager i strekk ettersom vi hadde lange økter, satt ukomfortabelt, vi

hadde flere opphetede diskusjoner og det var veldig tungt å kommunisere via tre språk uten simultantolkning.

En annen anbefaling er at FOKUS sender mer enn en representant. Med de store utfordringene fasiliteringen av et slikt opplegg innebærer, er det altfor mye arbeid for en person å fasilitere dette. JURK mener at det i alle fall burde vært to personer til å dele byrden, dette ville også begrenset sårbarhet, i fall sykdom eller andre uforutsette forhold.

Videre mener vi at de økonomiske kostandene burde begrenses ved å holde seminaret på fastlandet, og gjerne et sted i nærheten av Kilimanjaro-området, ettersom dette ville holdt kostnader til reise betraktelig lavere. JURK er overbeviste om at det går an å bli enige om et sted alle deltakerne vil oppfatte som nøytralt nok for et slikt seminar innenfor Kilimanjaro-regionen, der hvor flertallet av partnerne holder til.

JURK håper også at innholdet i programmet ved senere anledning er fastsatt minst tre uker i forveien til neste gang for å sikre at deltakerne, både de norske og de tanzanianske, vil ha mulighet til møte tilstrekkelig forberedt og således begrense den tiden som brukes til å oppklare. Et resultat at flere av de diskusjonene som oppstod på Mafia, var at koordineringskomiteen satt opp nesten hele natta for å tilpasse dagsorden dagen etter på en slik måte at alle deltakernes behov skulle bli ivaretatt.

Til slutt anbefaler JURK en mindre ambisiøs agenda, eventuelt at man strekker seminaret over flere dager. Vi er usikre på hvilket utbyttet flere av deltakerne, inkludert oss selv fikk de to-tre siste timene per dag. Å holde på frem til 19:00 er for lenge når man samtidig forventer at de skal stille klare til dyst neste dag kl. 09:00. Dessuten fortalte flere av de tanzanianske at de hadde blitt forespeilet at det også skulle være tid til uformelle samtaler og sosialt samvær, men dette ble det ikke tid til. JURK tror det hadde vært verdifull investering å sette av noe tid til dette, både fordi man ved å kjenne hverandre blir tryggere og mer åpne til å samarbeide, men også fordi det ville bidratt bedre stemning og mer positive minner. Flere opplyste til oss at dette var noe de hadde snakket om også etter Zanzibar-seminaret i 2011, og at de derfor hadde sett det som viktig å få tid til dette på Mafia.

Vedlegg:

- KWEICO timeplan for besøk
- TUSONGE timeplan for besøk
- Regnskap for reisen
- KWIECOs nye strategiplan